

شعرء ازم:

اگاں هورتى ء اے كسانين رد دلكوش كنگ به بيت گڑايشى ء ارزشت دارين گال دوانت۔ شعرء ازم:
ازم كجام هم كارے ء زانت ء زانگ ء هيل كارى ء گش انت بزاں زانثے به بيت كه كارے آئى ء هيل گرگ
ء هنريازانت ازم گشگ بيت چو كه عكس كشى ء ازم، زيمرء ازم يا كمپيوٹرء هيل كارى ء ازم۔۔۔۔۔
هے وڑا شعرء يك ازم! بلے شعرء ازم ء سارى زانگى انت كه وت شعر چى يے؟ يا شعر چيا گشگ بيت۔
ادا اے گپ هم دلكوش كرزانت كه اے دگه گپه كه شرين شعر چيا گوش انت؟ بندات ء اے سرپدى
زورگى انت كه شعرء زلورت ء لوٹ چى انت؟ هنجو كه عكس كشى ء اولى چزرنگ انت كه رنگ مه بيت عكس
نه بيت پدا برش ء كينوس انت۔

هے وڑا شعرء بندات ء بن: البز ۲ معنا ۳ وزن ء ۴ ساچينك (تخيل) انت۔ بزاں شعر گشگ
ء حيال، لبز، ساچينكى سنج ء وزن زلورى انت۔

پروفيسر حميد اللہ شاه هاشمى وتى كتاب ”شعر و شاعرى اور فن بلاغت“ ء شعرء پجار ء چوش كنت
”شعر شعور سے مشتق هے جس كه لغوى معنى ”جاننا“ هے۔ اصطلاح ميں شعر وه كلام موزون هے۔ مقفى
اور مخيل هونے كه ساتھ هى با معنى بهى هو اور قصد اكها جائے اور متكلم كى كيفيت نفسانى مثلاً انساب، حيرت
و غيره كا اظهار كرتا هو۔ جس سے سامع كا نفس ايك خاص كيفيت محسوس كرے“

اگاں ماپرو فیسر حمید ہاشمی ء اے گشتگیں گپ ء کسان بکنیں گڑا اے اردو ایوک ء ایش بیت ”شعر کلام موزوں ہے“ اے گپ بندر اماں اردو ء شبلی نعمانی نیگ انت کہ آئی وتی ۴ بن بندیں کتاب ”شعر العجم“ ء گشتنگ چر آئی ء گیشتریں اردو شعری نگد کاراں وتی سر شوناں داتگ، ہے وڑا پرو فیسر ء۔

نوں اگاں ہے کسانیں رد ء بزورین ء شعر ء پچار در بہ کپیں گڑا مئے کار ارزان تر بیت۔

ہنچو مئے بنگپ ء وڑا اے رد ء ہم ارزشت داریں گال دو انت بزاں ”کلام“ ء ”موزوں“۔

”کلام“ چہ عربی ء ”کلمہ“ ء در اتلگیں گالے کہ ایشی ء بزانت انت گال گپ، جبریا لبز بلے ہما گال یا لبز کہ آئی ء معنایے بہ بیت بزاں ہما گال یا لبز کہ بے معنانت آئی ء را کلام یا کلمہ نہ کش انت۔ پر آئی ء عربی ء دگہ گالے ہست ”مہمل“ بزاں ہما گال یا لبز کہ گشگ ء نبشتہ کنگ بیت بلے آئی ء ہیچ وڑیں معنایے نہ

بیت۔ اے وڑیں لبز عربی، فارسی، اردو، بلوچی ء در انیں زبانناں ہست انت۔ چوش کہ کرسی مرسی، آپ

ماپ، جبر مبر۔ اے لبز یا گالانی تہا مرسی، ماپ، مبر ہنچیں لبز یا گال انت اشناں ہیچ وڑیں معنایے بزانے

نیست۔ ہمیشگہ گشگ بیت اگاں کہ اے لبز یا گال انت ء لبز شعر ء بزیاہ انت بلے گوں اے لبز یا شعر

ہٹینگ بوت نہ کنت۔ شعر ء لبز ء گالانی حاترا اژدری انت کہ معنادار بہ بنت پر چکہ ہے معناداریں لبزانی

پش در ء معناداریں ”رد“ ٹہ انت یا جوڑ بنت۔ ہمیشگہ شعر حاترا ”معنا“ ء بو ہگ اژدری انت بزاں شعر گوں

معناداریں ”لبز“ ء ”رداں“ ٹہ ایت۔

شعرء پچارء دومی ارزشت داریں گال ”موزوں“ انت۔ موزوں معناء بزانت انت ”وش“، ”مناسب“،
”باوزن“۔ بزاں شعر لبزء معناء هواریک تواری (صوتی۔ sound/syllabic) رہندء ترتیبے ہم
بیت۔ ہمیشیا شعرء وزن گش انت۔

ہے وزن شعرء چہ ردانکء بندری رنگء جتا کنتء برزا گشتنگیں ”مقفی“ معناه ہم ہمید او تارا هو ارگیج
ایت، بزاں شعر ہما انت کہ ”پیشردء ردبدار ایت (اگاں کہ چوزا ہرء بازیں لچہ پیش ردء ردندار انت) بلے
اے گپ گیر آرگی انت کہ ایوکء پیشردء رد شعر وزنء یا موزوں نہ کن انت۔ شعر وزن معنائیش انت
کہ ہرچ جتک یا بندگوں سری یا پیش بندگوں ہنچو بندوک بہ بیت کہ آئیء وانگء زبان ہچ مہ گٹ ایت
گڑا گتک بیت کہ شعر وزنء انت۔ شعرء وزنء زانگء، لہتیں از می تکء پھنات انت کہ آہاں مادی می
لکچرء چاریں۔

اللہء میارے